

Nr 74.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1930 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar beträffande personalorganisationen för statens vattenfallsverk m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 7 februari 1930 avlåten proposition, nr 168, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1930,

att i 5 § 1 mom. avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall upptagas befattningen överingenjör vid statens vattenfallsverk med ett arvode av 17,000 kronor;

att i den vid nämnda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola vid statens vattenfallsverk upptagas följande nya befattningar, nämligen:

i 15:e lönegraden: mätaretekniker,
» 10:e » : förste kontorist;

samt att ur berörda tjänsteförteckning skola vid statens vattenfallsverk utgå följande befattningar, nämligen:

ur 22:a lönegraden: kontorschef,
» 21:a » : registrator,
» 16:e » : mätaretekniker,
» 12:e » : schaktmästare;

dels fastställa antalet av följande befattningar vid statens vattenfallsverk från och med den 1 juli 1930 på sätt här angives, nämligen:

Befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

överingenjör 1;

Befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

revisor 2
byråingenjör 1

direktörsassistent vid kraftverk	4
distriktsingenjör	6
förste byråingenjör	3
förste byrådirektör	3;

samt

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *C. Lindhagen* väckt motion, nr 282, vari yrkats, att riksdagen icke måtte medgiva indragning av den behöfliga nuvarande kamerala notariebefattningen vid vattenfallsstyrelsens kameralbyrå eller överföring av densamma från ordinarie stat till övergångsstat och att riksdagen eventuellt måtte föreslå den obehöfliga registratorsbefattningen vid styrelsens administrativa byrå till sådan indragning respektive överföring.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Sedan åtskillig tid har frågan om statens vattenfallsverks organisation och personalbehov varit föremål för övervägande i syfte att utröna möjligheterna till förenklingar och besparingar i organisationen.

Förslag i dylikt hänseende föreligga i vattenfallsstyrelsens skrivelser den 11 november 1926, den 8 januari 1927 och den 17 december 1928. Frånsett uppförande å ordinarie stat av en befattning såsom kraftverksdirektör för de norrländska kraftverken, varom 1929 års riksdag fattat beslut, hava de av vattenfallsstyrelsen i dessa skrivelser framlagda förslagen angående ändringar i statens vattenfallsverks organisation ännu icke varit föremål för slutlig prövning. Förslagen — vilka avsågo dels indragning, dels ändring i lönegradsplacering och förändring inom samma lönegrad, dels ock nyinrättande av vissa ordinarie befattningar och vilka i sin helhet inneburo vissa beskrningar av personalorganisationen — ansågos nämligen böra göras till föremål för ytterligare granskning. Denna granskning uppdrogs åt två av de sakkunniga, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1928 tillkallats för att — var för sig, där ej för särskilt fall annorlunda bestämdes — utföra undersökningar och avgiva förslag i huvudsakligt syfte att åstadkomma ökad ekonomisering inom olika grenar av statsförvaltningen (*ekonomisakkunniga*).

De båda sakkunniga — generaldirektören A. E. M. Ericsson och disponenten Wiking Johnsson — hava avgivit betänkande den 23 december 1929 i fråga om statens vattenfallsverks organisation m. m.

Över detta betänkande hava infordrade utlåtanden avgivits den 18 januari

1930 av vattenfallsstyrelsen samt den 1 februari 1930 av kommunikationsverkens lönenämnd, varjämte skrifter i ärendet ingivits av befattningshavare i verket.

Vissa allmänna spörsmål. Efter en översikt rörande tillkomsten av vattenfallsstyrelsens nuvarande organisation hava ekonomisakkunniga i sitt betänkande till en början behandlat vissa verket i dess helhet eller flera av dess förvaltningsgrenar gemensamt berörande allmänna spörsmål, vilka av de sakkunniga under utredningsarbetet uppmärksammats.

De lokala myndigheternas befogenhet. *Ekonomisakkunniga* hava först uppehållit sig vid frågan om de lokala myndigheternas befogenhet och därvid givit uttryck åt den allmänna uppfattningen, att utvecklingen av vattenfallsverkets organisation syntes böra gå i den riktningen, att ökad befogenhet lämnades åt de lokala myndigheterna.

Vattenfallsstyrelsen har i sitt utlåtande framfört i huvudsak följande synpunkter i denna fråga:

Före kriget hade de lokala driftförvaltningarna varit synnerligen självständiga. Vattenfallsverket hade vid denna tidpunkt varit mera en byggnads- än en förvaltningsorganisation. Under krigsåren hade nya kraftverk i snabb följd tagits i bruk samt distributionsrörelsen hastigt vuxit. Nuvarande centralorganisation för kraftverken hade icke omedelbart kunnat skapas. Kraftverken hade därför i stor utsträckning fått självständigt ordna alla sådana angelägenheter, där decentralisering över huvud taget varit möjlig. Detta hade i en del hänseenden lett till olikartad utveckling vid de särskilda kraftverken.

På en punkt hade emellertid en sträng central kontroll upprätthållits, nämligen beträffande kraftkontrakten, som med undantag för kontrakt med småabonenter undertecknats i vattenfallsstyrelsen. Detta hade varit oundgängligen nödvändigt för att upprätthålla likformig behandling av vattenfallsverkets abonnenter. Liksom nu hade däremot förhandlingarna om och upprättandet av kontrakten i stort sett överlämnats till lokalförvaltningarna. Undertecknandet i Stockholm hade i många fall endast varit den slutliga kontrollen.

Då förhållandena börjat stabiliseras år 1920, hade det varit nödvändigt att genomföra en likformig förvaltning på alla väsentliga punkter. Redan denna likformighet hade krävt en viss ökad centralisering. Förrädsrörelsen hade successivt centraliserats. Större nybyggnader av linjer och transformatorstationer hade lagts direkt under kraftverksbyrån för att kraftverken skulle kunna ägna sig åt de mera jämnt återkommande arbetsuppgifterna. Efter sammanknytningen av de olika kraftverken i mellersta Sverige hade vid centralförvaltningen upprättats ett särskilt driftorgan för den gemensamma krafthushållningen.

Centraliseringen hade måhända gjort sig mest märkbar beträffande anställning och avskedande av personal. Lokalförvaltningarna hade haft stora befogenheter i dessa frågor. När det efter år 1920 visat sig nödvändigt att mycket starkt begränsa de anställdas antal, hade det blivit nödvändigt att reglera frågan centralt. Tack vare den centrala ledningen hade det visat sig möjligt att på kort tid anpassa antalet tjänstemän och arbetare efter behovet.

Sedan ett par år hade emellertid mera stabila förhållanden inträtt och därmed hade det varit möjligt att i viss omfattning giva de lokala förvalt-

ningsmyndigheterna rätt att anställa och fastställa löner för tjänstemän, ehuru det alltjämt finge anses rationellt, att dylik nyanställning effektivt kontrollerades från den centrala ledningens sida.

Debatterna i riksdagen och tidningspressen under de senaste åtta åren syntes till fullo utvisa nödvändigheten av likformighet beträffande kraftkontrakten.

Vattenfallsstyrelsen hade stått inför det problemet att i möjligaste mån anpassa kraftkontrakten efter penningvärdets ändringar och dock icke frångå sin praxis med mångåriga kontrakt. Detta hade givetvis väsentligt komplicerat kontraktsbehandlingen.

Ville man å ena sidan bibehålla likformighet mellan olika avtal och å andra sidan i möjligaste mån anpassa avtalen efter de många skiftningar beträffande förutsättningarna, som förekomme, så åstadkommes detta enklast därigenom, att vederbörande kraftverksdirektör med lämpliga tidsmellanrum med centralförvaltningen muntligen diskuterade föreliggande kraftfrågor och att resultatet kontrollerades genom underskrift i vattenfallsstyrelsen. Men det vore givet att, i den mån förhållandena stabiliserades och det bleve, politiskt sett, lugn omkring kraftavsättningsfrågorna, ett mera decentraliserat arbetssätt kunde tillämpas.

I den mån vare sig de sakkunniga, riksdagens revisorer eller andra kontrollorgan gjort detaljmärkningar mot vattenfallsverkets organisation, hade dessa inriktats därpå, att styrelsen underlätit att centralisera viss verksamhet och fortfarande tillämpat ett mera decentraliserat arbetssätt. Lika visst som man vid den framtida utvecklingen borde kunna på vissa håll övergå till ett mera decentraliserat arbetssätt, lika ofrånkomligt syntes det, med de krav på sträng likformighet, som ställdes från de kontrollerande statsorganens sida, bliva att på andra håll gå till ökad centralisering. I stort sett syntes kunna sägas, att de lokala förvaltningsorganens befogenhet inom vattenfallsverket de facto vore större än inom statens övriga affärsdrivande verk, även om som en sista kontroll undertecknandet av affärshandlingar skedde inom vattenfallsstyrelsen.

Även lönenämnden har i sitt utlåtande över sakkunnigbetänkandet berört denna fråga och därvid yttrat bland annat följande:

För sin del vill lönenämnden principiellt ansluta sig till den av de ekonomisakkunniga uttalade uppfattningen, att den fortsatta utvecklingen av verkets organisation bör gå ut på att åt de lokala myndigheterna delegera avgörandet av sådana ärenden, som lämpligen kunna av dem handläggas. Därigenom undvikas omgång i ärendenas behandling och onödig tyngd i den centrala ledningens arbetssätt.

Olägenheterna med en alltför stark centralisering äro för övrigt, i synnerhet för ett affärsverk sådant som statens vattenfallsverk, vilket för sin rörelses utveckling måste stå i nära kontakt med allmänheten, alltför uppenbara för att här behöva närmare belysas. Därest förvaltningen är alltför mycket koncentrerad till huvudstaden och de lokala myndigheterna sakna erforderlig befogenhet, löper man fara att den förhandlande allmänheten icke kommer i nog direkt beröring med sådana verkets representanter, med vilka den kan träffa mera ingående uppgörelser. Inom den industriella rörelsegren, statens vattenfallsverk företräder, torde också just de personliga, omedelbara underhandlingarna vara av särskild betydelse. Det synes då vara av vikt, att vattenfallsstyrelsens representanter ute i landet äro utrustade med sådan myndighet och så kvalificerade i övrigt, att de kunna föra dessa underhandlingar så långt som det med bevarande av nödig enhet och överensstämmelse i förvaltningen överhuvud taget kan vara förenligt.

Men denna de lokala myndigheternas befogenhet bör icke få förhindra, att en ständig samverkan upprätthålles mellan den centrala verksledningen och de lokala förvaltningsorganen. Särskilt gäller detta beträffande frågor av för landets näringsliv så ingripande betydelse som prissättningen av den elektriska energien. Det synes vara en angelägenhet av största vikt, att ledningen övar en ständig och fortlöpande kontroll just beträffande prissättningen å den elektriska kraften i syfte att å ena sidan vinna största möjliga likformighet vid prisregleringen och å andra sidan anpassa densamma efter de växlande förutsättningarna för kraftförbrukningen inom olika delar av landet. I detta sammanhang må ock erinras, att statens vattenfallsverk oaktat den kraftiga utvecklingen under senare år alltjämt i mångt och mycket är en organisation i vardande, som har att ständigt anpassa sig efter nya förhållanden, och att de lokala organen ännu icke torde hava vunnit den organisatoriska fasthet och styrka, som må krävas för mera självständigt handlande i nu berörda hänseenden.

Enligt vad vattenfallsstyrelsen anfört vinnes såväl likformighet mellan olika leveransavtal som ock avtalens anpassning efter de skiftande förutsättningarna enklast därigenom, att vederbörande kraftverksdirektör med lämpliga tidsmellanrum med centralförvaltningen muntligen diskuterar föreliggande kraftfrågor och att resultatet kontrolleras genom att avtalen underskrivas i vattenfallsstyrelsen. Det vill synas lönenämnden, att en sådan anordning innebär ett för kraftdistributionsfrågornas behandling lämpligt arbetssätt för den närmaste framtiden, i avvaktan på den erfarenhet framtiden härutinnan kan komma att erbjuda.

På ett område torde enligt nämndens förmenande en centralisation i ärendenas behandling alltjämt böra bibehållas, nämligen med avseende å tillämpningen av gällande lönebestämmelser. En grundläggande princip vid den senaste löne regleringens genomförande var att söka åstadkomma största möjliga enhetlighet i löneförhållanden mellan olika grupper av befattningshavare såväl inom vederbörande verk som ock mellan de olika verken inbördes. Ett överlämnande i stor utsträckning åt de lokala förvaltningsorganen att bestämma i hithörande frågor skulle lätt kunna leda till att ett av syftena med det nya lönesystemet förfelades.

Inom lönenämnden har på denna punkt *avvikande mening* anförts av ledamoten Ernst Eriksson, som förklarar sig anse, att åtgärder för ökad befogenhet åt de lokala myndigheterna icke borde vidtagas, och till stöd härför anfört bland annat, att det syntes giva större trygghet för ett objektivt bedömande av föreliggande frågor, om dessa avgjordes av ett kollegium eller efter utredning och föredragning av annan tjänsteman än om utredning verkställdes och beslut fattades av en och samma person.

Departementschefen har efter redogörelse för utlåtandenas innehåll i nu förevarande del anfört följande:

»Jag har ansett mig böra tämligen utförligt återgiva de gjorda uttalandena i detta spörsmål, enär det givetvis är av stor vikt för ett rationellt bedrivande av vattenfallsverkets verksamhet, att centralförvaltningens och lokalförvaltningarnas inbördes befogenhet blir på ett lämpligt sätt avvägd. Principiellt finner jag, lika med ekonomisakkunniga och lönenämnden, önskvärt att efter den av kristiden framkallade starka centraliseringen utvecklingen ledes i riktning mot att åt de lokala myndigheterna överlämnas avgörandet av sådana ärenden, vilka lämpligen kunna självständigt handläggas av dessa myndigheter.

Vad angår de betydelsefulla kraftförsäljningsfrågorna, måste man dock härvid framgå med varsamhet. Ännu hava enhetliga krafttaxor icke kunnat fastställas, och även då så framdeles skett, kunna i många fall affärstransaktionens omfattning och andra omständigheter föranleda särskild handläggning av kraftförsäljningsärendet. Allteftersom erfarenheten växer, förhållandena stabiliseras och fasta taxor samt normer i övrigt bliva fastställda, lär emellertid befogenhet i begränsad utsträckning kunna tillerkännas lokalförvaltningarna att själva träffa leveransavtal. Uppenbart är likväl att, såsom för övrigt redan nu är förhållandet, all förberedande verksamhet för kraftavsättning bör ske genom lokalförvaltningarna, vilka komma i direkt förbindelse med allmänheten. Givetvis bör härvid i mån av behov samråd med centralförvaltningen äga rum.

Beträffande vissa andra frågor, t. ex. när det gäller upphandling i större skala av materialier, som äro behöfliga för flera av verkets organ, kan en jämförelsevis långt driven centralisation ofta vara av ekonomisk betydelse. Likaså torde, på sätt lönenämnden framhållit, under alla förhållanden böra iakttagas, att i frågor rörande tillämpningen av gällande avlöningsbestämmelser en central handläggning alltjämt bibehålles i den utsträckning, som erfordras för att säkerställa en möjligast enhetlig praxis på detta område.

Det bör naturligen i första hand ankomma på vattenfallsstyrelsen att med ledning av här angivna riktlinjer bedöma och avgöra, på vilka områden och i vilken omfattning ökad decentralisering bör komma till stånd. Jag förutsätter att styrelsen, med beaktande av vad i förevarande sammanhang uttalats i denna fråga, ägnar spörsmålet fortsatt uppmärksamhet samt vidtager de åtgärder vilka därvid må finnas påkallade.

De sakkunniga hava vidare berört förråds- och upphandlingsväsendet inom vattenfallsverket och därvid uttalat, bland annat, att det ville förefalla, som om den med hithörande göromål sysselsatta personalen vore anmärkningsvärt stor i förhållande till rörelsens omfattning. Beträffande upphandlingsfrågornas handläggning i styrelsen hade det förefallit de sakkunniga, som om någon koncentration av dessa ärenden skulle kunna med fördel äga rum. Det syntes vidare kunna ifrågasättas, huruvida icke byggnadscentralförrådet framdeles kunde upphöra att förvaltas såsom en särskild avdelning. Vid besök i Trollhättan hade de sakkunniga undersökt arbetet vid kraftverkets och kanalverkets förråd på platsen. Dessa förråd vore organiserade såsom från varandra skilda avdelningar. De sakkunniga hade emellertid kommit till den uppfattningen, att det riktigaste vore att helt sammanslå de båda förråden.

I sitt utlåtande har *vattenfallsstyrelsen* bland annat lämnat en redogörelse för resultatet av en av styrelsen under 1929 gjord utredning rörande förråds- och upphandlingsfrågornas ordnande, av vilken redogörelse här må återgivas följande:

Den hittillsvarande organisationen vore naturligt uppkommen därav, att verkets hela utveckling växt fram på tre olika avdelningar, *kraftverken*, *kanalverken* och *byggnadsavdelningen*. Det syntes vara ganska klart, att förrådsfrågornas behandling för dessa olika områden krävde fackkunskap av helt olika natur. Det vore då också tydligt, att man ej kunde sätta en gemensam ledning för dessa områdens förrådsfrågor utan att utrusta densamma med sakkunniga hjälpkrafter på de båda huvudområdena, byggnadsfacket och det

Förråds-
och upp-
handlings-
väsendet.

elektriska facket. En centralisation av alla förrådsfrågor, som förekomme på de olika avdelningarna inom styrelsen, skulle därför fordra upprättande av en självständig förrådsavdelning (byrå) med på olika områden sakkunniga krafter samt med direkt föredragning för generaldirektören. Det vore möjligt, att en sådan anordning en gång framdeles kunde bli lämplig. Men med hänsyn till förrådsrörelsens nuvarande omfattning och till önskvärdheten av att undvika omgång ansåge styrelsen, att man för närvarande borde inskränka sig till att, med bibehållande av de på kraftverks- och byggnadsbyråerna befintliga specialkunniga krafterna, söka åvägabringa intimast möjliga samverkan mellan de nuvarande förrådsorganen.

Erfarenheten hade visat, att man till undvikande av transporter och lagringskostnader finge billigaste pris genom en klok avvägning mellan »grosshandelsköp» samt köp med mera begränsad omfattning. Inköpen borde därför till en del verkställas genom styrelsens organ, till en del genom de lokala organen. För att få klara gränser mellan de olika förrådsorganens inköpsbefogenhet och de olika förrådens lagerhållning hade styrelsen därför den 9 januari 1930 utfärdat »Anvisningar beträffande statens vattenfallsverks förrådsorganisation och dess verksamhet», som klart och tydligt angäve, hur arbetsfördelningen mellan de olika förrådsorganen skulle ordnas för den närmaste framtiden. Genom dessa anvisningar hade även inköpen ytterligare centraliserats. De lokala driftverkens egna upphandlingar, vilkas tidigare omfattning kunde uppskattas till omkring 10 % av det totala upphandlingsbeloppet för dem, skulle sålunda därigenom komma att successivt begränsas till ungefär hälften mot förut.

Styrelsen förklarar, att med de åtgärder, som sålunda vidtagits, styrelsen ansåge förrådsfrågorna tillfredsställande ordnade för nuvarande förhållanden, men att en ständig anpassning efter ändrade förhållanden naturligtvis måste ske.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»När det gäller upphandlings- och förrådsfrågor torde, såsom jag nyss antytt, av naturliga skäl en tämligen långt driven centralisation i ärendenas handläggning ofta kunna vara ur ekonomisk synpunkt fördelaktig. Härvid förutsättes dock givetvis, att handläggningen är ordnad på sådant sätt, att garanti vinnes för erforderlig sakkunskap beträffande de olika huvudgrenar av verksamheten, som förrådsväsendet har till uppgift att tillgodose. Det synes icke vara uteslutet, att framdeles åtgärder för en ytterligare ökad koncentration av förråds- och upphandlingsväsendet inom vattenfallsverket kunna visa sig påkallade, varvid måhända — såsom vattenfallsstyrelsen antytt — bör övervägas lämpligheten av att, i anslutning till den organisation som råder inom telegrafverket och statens järnvägar, inrätta en särskild byrå inom vattenfallsstyrelsen för dessa ärendens behandling. För närvarande finner jag emellertid i likhet med vattenfallsstyrelsen icke anledning att ifrågasätta särskilda åtgärder för ökad centralisering av förevarande ärendens handläggning utöver dem, vilka nyligen genomförts med anledning av den utav styrelsen verkställda utredningen i frågan och vilkas huvudsakliga innebörd i det föregående angivits. Styrelsen torde dock alltjämt böra ägna spörsmålet uppmärksamhet.»

Andra
allmänna
spörsmål.

Ekonomisakkunniga hava vidare uppehållit sig vid bland annat frågan om grunderna för avlöning åt icke-ordinarie personal vid vattenfallsverket ävensom det med denna fråga i viss mån sammanhängande spörsmålet om proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie personal vid

verket. Dessa spörsmål inverka emellertid icke på de förslag beträffande verkets personalorganisation, som framlagts av de sakkunniga.

Vad härefter angår behandlingen av de sakkunnigas förslag beträffande personalorganisationen vid vattenfallsverket, göres början med personalförhållandena inom vattenfallsstyrelsen. Personalorganisationen.

Med avseende å personaluppsättningen för kraftverksbyrån hava *ekonomi-sakkunniga* yttrat följande: Kraftverksbyrån.

»Efter de överläggningar, som de sakkunniga varit i tillfälle att hålla med verkets chef och vid vilka även berörts frågan om anordningen av arbetet å kraftverksbyrån, hava de sakkunniga icke funnit anledning att framställa något förslag rörande ändring i byråns organisation. Mot av vattenfallsstyrelsen väckt förslag att överflytta en förste byråingenjörstjänst vid byrån till kraftverksförvaltningen för Norrland och därvid utbyta densamma mot en direktörsassistentbefattning är från de sakkunnigas sida icke något att erinra. Ej heller finna de sakkunniga anledning motsätta sig, att en vakant förste byråingenjörstjänst besattes med ordinarie innehavare.»

Lönenämnden har icke framställt någon erinran mot vad sålunda föreslagits.

Departementschefen har yttrat följande:

»Såsom förut omnämnts, beslöts vid 1929 års riksdag inrättandet av en ordinarie befattning såsom kraftverksdirektör för de norrländska kraftverken. Detta beslut motiverades huvudsakligen med den starka utveckling, som statens kraftverksrörelse i mellersta och övre Norrland på senare tid undergått, en utveckling som kunde antagas komma att ytterligare fortgå, bland annat genom de då planerade och sedermera av 1929 års riksdag beslutade anläggningarna dels vid Porjus för utvidgning av kraftverket därstädes, dels och vid Silre för beredande av krafttillskott till Norrfor's kraftverk. I samband med förslaget rörande denna befattning omnämndes även vattenfallsstyrelsens framställning om förändring av en förste byråingenjörstjänst till direktörsassistentbefattning. Sistnämnda förslag avsåg överflyttande till den nya norrländska kraftverksförvaltningen av en befattning, vars innehavare dittills tjänstgjort som biträde åt föreståndaren för den inom kraftverksbyrån provisoriskt anordnade s. k. Norrlandsavdelningen. Med prövning av sistberörda förslag ansågs emellertid kunna anstå i avvaktan på den blivande granskningen av vattenfallsverkets personalbehov, detta särskilt med hänsyn till att den nya kraftverksförvaltningen befanns böra under lämplig övergångstid förläggas till Stockholm.

Behovet av ifrågavarande direktörsassistentbefattning synes mig vara till fullo ådagalagt. På grund härav och då jag ej har något att erinra mot att densamma kommer till stånd genom omändring av en förste byråingenjörstjänst å kraftverksbyrån, tillstyrker jag vattenfallsstyrelsens och de sakkunnigas förslag i denna del.

Vad i ärendet anförts angående omfattningen av kraftverksbyråns uppgifter, särskilt med hänsyn till den under senare år skedda och alltjämt fortgående ökningen av kraftdistributionen, föranleder mig att i likhet med de sakkunniga förorda, att någon annan ändring i byråns ordinarie personalbestånd icke nu vidtages. Därest riksdagen biträder denna uppfattning, har jag för avsikt att längre fram tillstyrka beslut om återbesättande av den nu vakanta förste byråingenjörstjänsten å byrån.»

Kanal- och
fastighets-
byrån.

Beträffande den centrala organisationen för handläggning av ärenden rörande kanal- och fastighetsförvaltningen yttrade *vattenfallsstyrelsen* i sin förutnämnda *skrivelse den 11 november 1926*, att vid överläggning rörande organisationen framkastats tanken på att indraga kanal- och fastighetsbyrån och i huvudsak överlämna de denna byrå tillhörande ärendena till byggnadsbyrån, varigenom en ny huvudavdelning av större omfattning skulle bildas.

I *skrivelsen den 17 december 1928* återkom styrelsen till de sålunda berörda spörsmålen och anförde därvid, att styrelsen vid förnyat övervägande av frågan hur de ärenden, kanal- och fastighetsbyrån handlade, skulle fortsättningsvis behandlas, kommit till den bestämda slutsatsen, att det för den tid, som nu kunde överblickas, vore både billigast och bäst att hava en särskild föredragande för de grupper av ärenden, det här gällde. Styrelsen ansåge sig därför ej böra föreslå någon ändring i förevarande avseende.

Beträffande den å byrån anställda personalen föreslog emellertid styrelsen i sistnämnda skrivelse, att den ordinarie byråingenjörstjänsten måtte sättas på övergångsstat. Med all säkerhet komme, anförde styrelsen, allt fortfarande behov av en biträdande ingenjör att finnas vid byrån, men åtskilligt talade för att denna befattning gjordes till extra.

Kommunikationsverkens lönenämnd berörde i sitt den 24 januari 1929 avgivna yttrande även frågan om kanal- och fastighetsbyrån. Enligt nämndens mening borde änyo undersökas, huruvida icke huvudparten av de ärenden, som handlades å kanal- och fastighetsbyrån, skulle kunna överflyttas till byggnadsbyrån och återstående ärenden på lämpligt sätt fördelas å övriga byråer inom styrelsen, så att kanal- och fastighetsbyrån kunde vid den nuvarande byråchefens avgång från tjänsten upphöra såsom självständig byrå.

Ekonomisakkunniga hava i denna fråga anført följande:

»Redan under förarbetena till den år 1920 beslutade omorganisationen av styrelsen gjorde sig en viss tvekan gällande rörande det lämpligaste sättet att anordna handläggningen inom styrelsen av de ärenden, som nu tillhöra kanal- och fastighetsbyrån. Med hänsyn såväl härtill som till de uttalanden i detta ämne, som nu gjorts av vattenfallsstyrelsen och lönenämnden, hava de sakkunniga givetvis icke kunnat undgå att rikta sin uppmärksamhet på frågan om eventuell indragning av kanal- och fastighetsbyrån. Då den ifrågavarande byråchefstjänsten för närvarande är besatt med ordinarie innehavare och följaktligen någon ändring i organisationen på denna punkt svårigen nu kan genomföras, hava de sakkunniga dock ansett sig icke böra här närmare ingå på denna fråga. Enligt de sakkunnigas uppfattning bör emellertid vid inträffande ledighet å byråchefstjänsten frågan, om för den centrala handläggningen av ärendena rörande kanal- och fastighetsförvaltningen erfordras en särskild byrå i styrelsen, göras till föremål för en ingående utredning.

Mot det av styrelsen framförda förslaget, att den ordinarie byråingenjörstjänsten å byrån överföres på övergångsstat för att möjliggöra tjänstens utbyte mot en extra befattning, synes intet vara att erinra.»

Departementschefen har yttrat följande: †

»I likhet med ekonomisakkunniga och lönenämnden finner jag för min del angeläget, att frågan om möjligheterna att indraga kanal- och fastighetsbyrån

samt överflytta där nu handlagda ärenden till andra byråer inom styrelsen göres till föremål för mera ingående övervägande. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, gjorde sig redan från början en viss tvekan gällande i fråga om behovet av en särskild byrå för dessa ärenden, och vattenfallsstyrelsen synes själv år 1926 icke hava varit helt främmande för tanken på indragning av byrån. Med hänsyn till vad de sakkunniga anfört lärer emellertid med denna frågas prövning böra anstå till inträffande ledighet å befattningen såsom chef för byrån.

I anslutning till vad vattenfallsstyrelsen och de sakkunniga beträffande den ordinarie byråingenjörstjänsten å förevarande byrå föreslagit, varemot jag icke har något att erinra, lärer denna tjänst böra indragas och dess nuvarande innehavare överflyttas till övergångsstat.»

Å administrativa byrån tjänstgjorde vid tiden för de sakkunnigas besök, förutom byråchefen, följande befattningshavare:

Admini-
strativa byrån.

1 förste sekreterare	1 registrator
1 sekreterare	2 bokhållare
2 extra sekreterare	1 kansliskrivare
3 extra notarier	5 extra kanslibitråden.

En av de extra notarierna uppehåller en vakant ordinarie tjänst i notariegraden.

I skrivelsen den 17 december 1928 anförde *vattenfallsstyrelsen*:

Med hänsyn till omfattningen av de å byrån vilande ärendena av juridisk natur kunde styrelsen icke förorda någon minskning i antalet av de ordinarie befattningar, för vilka erfordrades juridisk utbildning. Däremot funne styrelsen nu lämpligt, att registratorstjänsten förändrades till en notarietjänst och överflyttades till kameralbyrån i samband därmed, att den å sistnämnda byrå befintliga notarietjänsten överfördes på övergångsstat. Därjämte ansåge styrelsen, att av de båda ordinarie bokhållarebefattningarna vid administrativa byrån den ena, vars innehavare tjänstgjorde som bibliotekarie, borde överföras till övergångsstat. Ifrågavarande befattningshavare skulle dock i fortsättningen tills vidare användas för samma göromål, i den mån han icke kunde överflyttas till annat lämpligt arbete.

Lönenämnden meddelade i ett den 24 januari 1929 avgivet yttrande, att beträffande den bokhållarebefattning, som enligt styrelsens förslag fortfarande skulle bibehållas å ordinarie stat, blivit för lönenämnden upplyst, att innehavaren sysselsattes dels med vården av styrelsens arkiv, dels med registreringsarbeten, dels ock med biträde vid uppsättning av skrivelser. Under erinran, att registratorerna vid de centrala ämbetsverken numera i allmänhet icke placerades i högre lönegrad än i den 14:e, ansåge lönenämnden det böra av vattenfallsstyrelsen närmare utredas, huruvida de *mera kvalificerade* göromål, ifrågavarande befattningshavare hade att utföra, vore av den omfattning, att för dessas utförande en befattningshavare med så hög löneställning som bokhållares kunde anses erforderlig.

Beträffande personalorganisationen för administrativa byrån hava *ekonomi-sakkunniga* anfört:

»På sätt framgår av förteckningen över den nu till byrån hörande personalen, har den tidigare i Trollhättan placerade sekreteraren numera indragits.

Vad i övrigt beträffar den juridiskt utbildade personalen å byrån, hava de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att en viss reduktion av denna personal bör kunna genomföras. De sakkunniga hava till en början ansett tvekan kunna råda, huruvida icke den å byrån tjänstgörande extra sekreteraren skulle kunna för framtiden undvaras. Vid överläggningar med verkets ledning har i detta sammanhang meddelats, att styrelsen har för avsikt att i fortsättningen icke, såsom hittills i viss utsträckning skett, anlita juridisk sakkunskap vid sidan av byråns tjänstemän för utförande av styrelsens talan i rättegångsmål. Under förutsättning att så blir fallet hava de sakkunniga funnit sig icke böra framställa något förslag om indragning av extra sekreterartjänsten. Däremot synas två av de å byrån tjänstgörande notariernas befattningar kunna undvaras. De sakkunniga föreslå därför, att två extra notariebefattningar indragas, varemot den för byrån avsedda, vakanta ordinarie notarietjänsten torde böra få kvarstå å staten och i vanlig ordning återbesättas.

Vad härefter angår de av styrelsen framställda förslagen rörande förändringar i personalbesättningen å byrån, hava de sakkunniga funnit sig böra tillstyrka förslaget om förändring av registratorbefattningen till en notarietjänst med placering å katedralbyrån. I detta sammanhang har vattenfallsstyrelsen tänkt sig, att registratorns arbetsuppgifter beträffande registratorsexpeditionen och arkivet skulle handhavas av en bokhållare i 17:e lönegraden. Med anledning av lönenämndens nyss återgivna yttrande angående denna befattningshavares löneställning anse de sakkunniga sig böra uttala, att övertvägande skäl synas tala för att någon sänkning av förevarande befattning icke kommer till stånd. Avsikten lär nämligen vara att taga den ifrågavarande tjänstemannen i anspråk för biträde vid handläggningen av vissa personalärenden och en del andra jämförelsevis kvalificerade göromål, medan den egentliga diarieföringen huvudsakligen torde komma att ombesörjas av ett kanslibiträde.

De sakkunniga få slutligen förorda det av vattenfallsstyrelsen väckta förslaget om indragning av den såsom bibliotekarie tjänstgörande bokhållarens befattning.»

Med anledning av vad de sakkunniga sålunda uttalat och föreslagit har *vattenfallsstyrelsen* i sitt nu avgivna utlåtande anfört huvudsakligen följande:

I fråga om det av de sakkunniga åberopade meddelandet från verkets ledning, att vattenfallsstyrelsen hade för avsikt att i fortsättningen icke anlita juridisk sakkunskap vid sidan av byråns tjänstemän för utförande av styrelsens talan i rättegångsmål, föreläge en missuppfattning. Styrelsen syntes nog jämväl i framtiden bliva nödsakad att i växlande omfattning, beroende på föreliggande arbetsuppgifter, anlita juridisk sakkunskap utanför verket, även om ifrågavarande extra sekreterare tills vidare bibehölles. Tillvaron av denna extra befattning vore emellertid givetvis ägnad att minska behovet av dylika utomstående biträden, under det att kostnaderna för desamma i händelse av befattningens indragning kunde med säkerhet förutses bliva ökade med större årligt belopp än sekreterarens årslön. I administrativa byråns arbetsbörda hade, sedan de sakkunniga gjorde sin undersökning, inträtt en kraftig och för avsevärd tid framåt bestående ökning, beroende dels på vissa stora affärsuppställningar, som vore å bane, dels på planerade nya vattenkraftsanläggningar. Den extra sekreteraren å denna byrå kunde därför tills vidare icke undvaras.

Beträffande förslaget om indragning av två extra notariebefattningar å administrativa byrån finge styrelsen framhålla, att de båda tjänstemän, som

av de sakkunniga åsyftades, icke beklädde några extra befattningar utan vore anställda såsom tillfälliga tjänstemän och följaktligen kunde avskedas när som helst, sedan behovet av dem upphört. För närvarande vore de emellertid behövliga för arbetet å byrån, där de sysselsattes med handläggning av lagfarts-, intecknings- och servitutsärenden rörande kraftverkens understationer och ledningsnät, med upprättande av liggare över statens vattenfallsverks samtliga fastigheter jämte därmed sammanhörande vattenrättsliga förhållanden samt med diverse andra arbeten av juridisk natur. För den händelse dessa göromål framdeles skulle undergå sådan minskning, att ifrågakarande tjänstemän kunde undvaras, komme styrelsen givetvis att då entlediga dem.

Med anledning av lönenämndens yttrande rörande den bokhållare, som enligt styrelsens förslag skulle efter registratorns överflyttning till annan befattning vid kameralbyrån handhava dennes arbetsuppgifter beträffande styrelsens registratorskontor och arkiv, ville styrelsen framhålla, att styrelsen avsåge att låta det egentliga diarieförings- och registreringsarbetet vid nämnda kontor skötas av ett kanslibitråde under bokhållarens inseende, varigenom denne skulle få bättre tid att jämväl ägna sig åt andra mera kvalificerade göromål. Med hänsyn härtill skulle det snarare kunna ifrågasättas att höja ifrågakarande tjänst till en förste bokhållarebefattning. Då emellertid någon dylik befattning icke funnes upptagen i den till avlöningsreglementet hörande tjänsteförteckningen för statens vattenfallsverk, syntes styrelsen få återkomma till denna fråga i samband med den blivande revisionen av avlöningsreglementet.

Lönenämnden har i sitt nu avgivna utlåtande icke framställt eriuran mot de sakkunnigas förslag.

Departementschefen har i denna del anfört följande:

»Vad först beträffar administrativa byråns ordinarie personal med juridisk utbildning, har jag av utredningen i ärendet kommit till den uppfattningen, att de ifrågakarande ordinarie befattningarna — 1 förste sekreterarbefattning, 1 sekreterarbefattning samt 1 notariebefattning — icke kunna för framtiden undvaras eller förändras och alltså böra bibehållas. Därest riksdagen biträder denna mening, kommer jag att framdeles tillstyrka beslut om återbesättande av den nu vakanta notarietjänsten.

I fråga om den juridiskt utbildade personalen i övrigt torde böra beaktas, att någon ökning i de juridiska ärendena för den närmaste framtiden synes komma att uppstå bland annat med anledning av planerade nya vattenkraftsanläggningar m. m. Med hänsyn härtill och till vad vattenfallsstyrelsen i övrigt anfört läser någon omedelbar reduktion av den med juridiska ärenden sysselsatta personalen näppeligen kunna ifrågasättas. Beträffande de två tillfälligt anställda icke-ordinarie notarierna, om vilkas behövlighet under någon längre tid jag icke känt mig övertygad, förutsätter jag emellertid, att vattenfallsstyrelsen tillser, att ifrågakarande befattningar indragas allt efter det omständigheterna sådant medgiva.

Mot det framställda förslaget om indragning av registratorstjänsten samt denna befattnings utbyte mot en notariebefattning, avsedd för kameralbyrån, har jag intet att erinra. Lika med de sakkunniga finner jag vidare lämpligt, att vissa med registratorstjänsten hittills förenade mera kvalificerade göromål övertagas av en bokhållare (17:e lönegraden). Till frågan om sistnämnda befattning samt om indragning av den nu såsom bibliotekarie tjänstgörande bokhållarens befattning återkommer jag längre fram i samband med prövning av frågan om personalstat för vattenfallsverket, i vad angår sådana befattningar, vilkas antal fastställas av Kungl. Maj:t.»

Kameral-
byrån.

I avseende å kameralbyrån — som är uppdelad på två avdelningar, räkenskapsavdelningen och kansliavdelningen — föreslog *vattenfallsstyrelsen* i sin skrivelse den 11 november 1926, att den ena å revisionskontoret av räkenskapsavdelningen placerade revisorsbefattningen borde vid uppkommande vakans indragas, varjämte styrelsen ansåg, att en kansliskrivarebefattning vid räkenskapsavdelningen komme att kunna avvaras och eventuellt överflyttas till annat tjänsteställe. Sekreterarbefattningen hade sedan år 1922 varit vakant och uppehållits på förordnande av en extra tjänsteman. Denna tjänst, med vilken vore förenad föreståndarskapet för kameralbyråns kansliavdelning, borde bibehållas såsom ordinarie befattning. Till följd av minskning i de göromål, som avsetts för notarien och bokhållaren å kansliavdelningen, komme det ej att kunna beredas full sysselsättning åt båda dessa tjänstemän, varför ifrågavarande bokhållarbefattning borde vid uppkommande vakans indragas.

I skrivelsen den 17 december 1928 anförde *vattenfallsstyrelsen* beträffande kameralbyrån ytterligare följande:

Styrelsen ansåge, att antalet högre befattningar vid räkenskapsavdelningen borde kunna inskränkas genom att, såsom i 1926 års utlåtande föreslagits, en av revisorsbefattningarna överfördes till övergångsstat. Vad anginge kameralbyråns kansliavdelning hade *vattenfallsstyrelsen* funnit sig böra föreslå överförande till övergångsstat dels av en bokhållarbefattning, såsom i 1926 års utlåtande föreslagits, dels ock av notariebefattningen, den sistnämnda i sammanhang därmed att registratorsbefattningen vid administrativa byrån förändrades till en notarietjänst och överflyttades till kameralbyrån. Den vakanta sekreterarbefattningen vid kameralbyrån borde på de i 1926 års utlåtande anförda skäl besättas med ordinarie innehavare.

Ekonomisakkunniga hava beträffande kameralbyrån anført följande:

»Vad först angår de förändringar i kameralbyråns organisation och personaluppsättning, som sålunda föreslagits av *vattenfallsstyrelsen*, har den av styrelsen ifrågasatta överflyttningen av en kansliskrivare från byråns räkenskapsavdelning till annan byrå redan genomförts. I övrigt få de sakkunniga tillstyrka vad styrelsen föreslagit i syfte att minska personalen å byrån. De sakkunniga förorda alltså, att en revisors-, en notarie- och en bokhållarbefattning överföras på övergångsstat för att vid inträffande ledighet indragas.»

Vad beträffande kameralbyrån föreslagits har icke föranlett erinran från *lönenämndens* sida.

Departementschefen har anført följande:

»Det av *vattenfallsstyrelsen* framlagda och av de sakkunniga biträdde förslaget om indragning av en revisors- och en notarietjänst å kameralbyrån har jag ansett mig böra tillstyrka. Till frågan om indragning av en bokhållarbefattning återkommer jag senare i samband med behandling av verkets personalstat, såvitt angår befattningar i lägre lönegrad än den 21:a.

Vad sekreterartjänsten å byrån angår, finner jag av utredningen i ärendet vara ådagalagt, att någon indragning av densamma icke bör ifrågakomma. Befattningen, som nu är vakant och uppehålles på förordnande, lärer alltså böra återbesättas med ordinarie innehavare.

Med hänsyn till omfattningen och betydelsen av de administrativa och kamerala byråernas göromål, vilka givetvis röna inflytande av den pågående

allmänna utvecklingen av vattenfallsverkets rörelse, synas mig i varje fall för närvarande icke kunna ifrågasättas några organisatoriska förändringar av beskaffenhet att medföra indragning av kamrerartjänsten å kameralbyrån.»

I avseende å byggnadsbyrån, vilken alltsedan sin tillkomst år 1910 stått på extra stat, gjorde *vattenfallsstyrelsen* i sina förenämnda skrivelser den 11 november 1926 och den 17 december 1928 framställning om denna byrås uppförande på ordinarie stat i viss omfattning under benämningen byggnadstekniska byrån. Därvid skulle överingenjören tillsättas medelst förordnande på viss tid och åtnjuta ett arvode av 17,000 kronor, varjämte pensionsunderlaget för honom skulle fastställas till 8,000 kronor. Utom överingenjören skulle emellertid för byråns räkning å den ordinarie staten icke uppföras mera än en befattning, nämligen en förste byrådirektörstjänst. I övrigt skulle byråns personal liksom hittills bestå endast av extra tjänstemän.

Lönenämnden har — så långt det för nämnden varit möjligt att bilda sig en egen uppfattning i frågan — funnit styrelsens arbetsuppgifter på detta område allt fortfarande vara av den omfattning, att de betingade vad styrelsen föreslagit i fråga om personaluppsättningen å förevarande byrå.

Ekonomisakkunniga hava beträffande personalorganisationen för byggnadsbyrån yttrat, att det icke syntes föreligga anledning att motsätta sig förslaget att på ordinarie stat uppföra chefen för den ifrågavarande byrån och dennes närmaste man. Emellertid hava de sakkunniga föreslagit viss personalkminskning å byrån, vilket förslag sammanhänger med frågan om det s. k. byggnadscentralförrådets upphörande såsom särskild avdelning.

Departementschefen har beträffande byggnadsbyråns organisation för egen del anfört följande:

Under den första tiden av vattenfallsverkets kraftproducerande arbete förgick såsom bekant en synnerligen omfattande nybyggnadsverksamhet. Därefter inträdde av naturliga skäl en viss avmattning i denna verksamhet, och under ett antal år efter fullbordandet av de stora kraftstationsanläggningarna vid Lilla Edet och Norrfors i deras första utbyggnadsstadier har nybyggnadsarbetet i stort sett varit inriktat på kompletteringsarbeten, av vilka dock åtskilliga varit tämligen betydande.

Av allt att döma kommer emellertid under de närmaste åren en icke oväsentlig ökning av nybyggnadsverksamheten att göra sig gällande. Jag erinrar i sådant avseende i första hand om de förslag beträffande vissa stora nya kraftverksanläggningar, vilka framlagts i årets statsverksproposition. Härtill komma åtskilliga antingen redan igångsatta eller ock planerade arbeten för utvidgning eller komplettering av befintliga kraftverksanläggningar, såsom vid Porjus, Sillre och Motala, ävensom de pågående arbetena med veckoreglering av Göta älv samt förarbetena för Vänerens reglering. Det är all anledning att antaga, att sålunda igångsatta eller planerade arbeten måste för det växande kraftbehovets tillgodoseende längre fram följas av ytterligare nyanläggnings- eller kompletteringsarbeten. Såvitt nu kan bedömas, torde man alltså kunna räkna med en successivt fortgående nybyggnadsverksamhet vid statens vattenfallsverk. Även för de i drift varande anläggningarna torde för övrigt, enligt vad erfarenheten givit vid handen, ett permanent behov av byggnadsteknisk sakkunskap föreligga med avseende å

moderniserings- och underhållsarbeten m. m., liksom dylik sakkunskap tid efter annan även gör sig gällande vid större vattenregleringar m. fl. företag.

Vid nu angivna förhållanden och då det givetvis för en insiktsfull ledning av ifrågavarande, synnerligen betydelsefulla och i tekniskt avseende oftast mycket krävande arbeten är av stor vikt att kunna förvärva och i konkurrens med enskild verksamhet på motsvarande områden bibehålla framstående krafter, finner jag goda skäl föreligga för att nu giva byggnadsbyråns ledning den större fasthet i organisatoriskt hänseende, som skulle ligga däri, att befattningarna såsom byråns chef samt såsom dennes närmaste man uppföras på ordinarie stat.

På sätt i ärendet föreslagits, torde överingenjörens arvode böra fastställas till nu utgående belopp, 17,000 kronor, vilket även överensstämmer med vad som utgår till överingenjören vid statens järnvägar. Liksom för sistnämnda befattning gäller, läser tillsättandet böra ske för en tid av högst sex år i sänder. Mot förslaget om ett pensionsunderlag för befattningen av 8,000 kronor har jag intet att erinra. Till den framställning, som erfordras för genomförande av sistnämnda förslag, återkommer jag i annat sammanhang.

För överingenjörens närmaste man torde, jämväl i överensstämmelse med vad i ärendet föreslagits, böra å ordinarie stat upptagas en förste byrådirektörsbefattning.

Att några andra befattningar än de här nämnda nu icke uppföras på ordinarie stat finner jag vara lämpligt med hänsyn till att byggnadsbyråns personal bör kunna, såsom hittills skett, ständigt anpassas efter byggnadsverksamhetens omfattning.

Mot den föreslagna nya benämningen byggnadstekniska byrån, som avser att angiva att byrån ej uteslutande sysslar med nybyggnadsuppgifter, har jag intet att erinra.

Såsom framgår av vad jag i det föregående anført, har jag funnit någon ändring beträffande det s. k. byggnadscentralförrådet för närvarande icke böra ske. Vid sådant förhållande kan jag ej biträda vad de sakkunniga beträffande den nuvarande personalen å detta förråd ifrågasatt.»

Vid de verkställda utredningarna hava även berörts vissa frågor rörande statens vattenfallsverks lokalförvaltningar.

Kraftverken. Beträffande kraftverksförvaltningens lokalstat har *vattenfallsstyrelsen* i sina skrivelser den 11 november 1926, den 8 januari 1927 och den 17 december 1928, såvitt nu är ifråga, föreslagit allenast förändring av en ordinarie distriktsingenjörsbefattning till en direktörsassistentbefattning vid Motala kraftverk samt sänkning av befattningen såsom mätaretekniker från 16:e till 15:e lönegraden.

Mot dessa förslag hava *ekonomisakkunniga* och *lönenämnden* icke framställt erinran.

Här ifrågavarande förslag har även *departementschefen* funnit sig böra biträda. Departementschefen har alltså tillstyrkt, att en distriktsingenjörsbefattning förändras till en direktörsassistentbefattning i samma lönegrad vid Motala kraftverk samt att den i tjänsteförteckningen under 16:e lönegraden upptagna befattningen mätaretekniker nedflyttas till 15:e lönegraden.

Någon indragning eller ändring i övrigt beträffande ordinarie befattningar

vid de lokala kraftverksförvaltningarna har departementschefen, med hänsyn till kraftverksrörelsens utveckling under senare år, lika litet som vattenfallsstyrelsen och de sakkunniga funnit sig kunna ifrågasätta.

Vad angår kanal- och fastighetsförvaltningen i Trollhättan finnas vid denna förvaltning för närvarande följande ordinarie befattningar inom 21:a—30:e lönegraden, nämligen 1 kanaldirektör, 1 direktörsassistent, 1 kontorschef, 1 förste kassör och 1 kanalinspektör av klass 1. Befattningen såsom kanaldirektör liksom kontorschefstjänsten äro vakanta.

Kanal- och fastighetsförvaltningen i Trollhättan.

I avseende å denna förvaltning innehåller propositionen de förslag, som framgå av följande yttrande av *departementschefen*:

»Vad först angår den vakanta befattningen såsom kanaldirektör i Trollhättan, har det icke från något håll ifrågasatts, att denna befattning skulle indragas eller förändras. Då någon möjlighet härtill icke lär föreligga, synes denna befattning, såsom vattenfallsstyrelsen ock påyrkat, böra snart besättas med ordinarie innehavare.

I fråga om övriga högre befattningar vid kanal- och fastighetsförvaltningen biträder jag det i ärendet framlagda förslaget om indragning av kontorschefstjänsten. Då någon annan kontorschefsbefattning än den ifrågavarande icke finnes vid vattenfallsverket, lär denna befattningsgrupp böra utgå ur tjänsteförteckningen. Beträffande befattningen såsom kanalinspektör av klass 1 har jag i likhet med lönenämnden och ekonomisakkunniga icke funnit tillräckliga skäl att förorda denna tjänsts utbytande mot en trafikinspektorstjänst i högre lönegrad.

Beträffande lägre befattningar lär av skäl, som från vattenfallsstyrelsens sida anförts, i tjänsteförteckningen böra under 10:e lönegraden upptagas befattningen förste kontorist, medan däremot ur förteckningen bör under 12:e lönegraden utgå befattningen schaktmästare.»

Departementschefen har härefter lämnat följande sammanfattning beträffande de av honom tillstyrkta personalförändringarna:

Sammanfattning.

»Enligt vad i det föregående föreslagits, skulle såsom ny befattning av den art, som avses i avlöningsreglementets 1 § 1 mom., tillkomma en överingenjörsbefattning. I den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen skulle vidare införas två nya befattningsgrupper i följande lönegrader, nämligen mätaretekniker i 15:e lönegraden samt förste kontorist i 10:e lönegraden.

Å andra sidan skulle ur tjänsteförteckningen under vederbörliga lönegrader uteslutas följande befattningsgrupper, nämligen kontorschef (22:a lönegraden), registrator (21:a lönegraden), mätaretekniker (16:e lönegraden) och schaktmästare (12:e lönegraden).

I det för närvarande fastställda antalet befattningar i 21:a—30:e lönegraderna skulle följande ändringar vidtagas, nämligen:

antalet förste byrådirektörsbefattningar (30:e lönegraden) skulle ökas från 2 till 3,

antalet direktörsassistentbefattningar vid kraftverk (27:e lönegraden) skulle ökas från 2 till 4,

antalet distriktsingenjörsbefattningar (27:e lönegraden) skulle minskas från 7 till 6,

antalet förste byråingenjörsbefattningar (27:e lönegraden) skulle minskas från 4 till 3,

antalet byråingenjörbefattningar (26:e lönegraden) skulle minskas från 2 till 1,

antalet revisorsbefattningar (21:a lönegraden) skulle minskas från 3 till 2.

Vad angår notariebefattningar (21:a lönegraden), skulle visserligen en dylik befattning indragas, men å andra sidan skulle tillkomma en ny notarietjänst, varför antalet av dessa befattningar fortfarande skulle komma att såsom nu utgöra 2.»

Övergångs-
anordningar
m. m.

Vidkommande slutligen de för förslagens genomförande erforderliga övergångsanordningarna m. m. har *departementschefen* anfört följande:

»De av mig förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid statens vattenfallsverk synas lämpligen böra genomföras den 1 juli 1930.

I fråga om befattningar, som skulle indragas, blir det, såsom av det föregående framgår, i vissa fall erforderligt att uppföra vederbörande befattning på övergångsstat. Det synes därför lämpligt, att Kungl. Maj:t jämväl med avseende å befattningar, vilkas antal fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, efter förslag av vattenfallsstyrelsen årligen tills vidare bestämmer övergångsstatens omfång.

Då sålunda vissa av de erforderliga övergångsanordningarna kräva riksdagens medgivande, torde bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser, som kunna erfordras för genomförande av de föreslagna ändringarna.

Ett bifall till de förordade förslagen medför ändringar *dels* i 5 § 1 mom. i avlöningsreglementet för kommunikationsverken, *dels ock* i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen. Enligt av riksdagen redan tidigare lämnat bemyndigande äger emellertid Kungl. Maj:t att i berörda författningsrum och tjänsteförteckning vidtaga de ändringar, som föranledas av de beslut, riksdagen i förevarande hänseenden kan komma att fatta.

Vidare erfordras ändringar i pensionslagen för kommunikationsverken samt i den vid nämnda lag fogade åldersförteckningen. Till frågan härom återkommer jag senare i dag.»

Utskottets
yttrande.

Med avseende å det i propositionen berörda, principiellt betydelsefulla spörsmålet om centralförvaltningens och de olika kraftverksledningarnas inbördes befogenheter får utskottet uttala sin anslutning till de av departementschefen anförda synpunkterna. Önskligt är visserligen, att utvecklingen ledes i riktning mot största möjliga handlingsfrihet för de lokala myndigheterna, något som bland annat bör ske för undvikande av en alltför tung förvaltningsapparat. Härvidlag måste man dock framgå med försiktighet; i all synnerhet gäller detta, såsom departementschefen ock framhållit, beträffande förekommande frågor om leverans av energi och om kraftpris i avvaktan på mera fasta riktlinjer för en lämplig och för landets utveckling rationell kraftförsäljningspolitik.

Ej heller de föreslagna ändringarna i verkets personalstater hava givit utskottet anledning till erinran. I stort sett innebära desamma besparingar och förenklingar, vilkas vidtagande ansetts möjliga med hänsyn till vunnen erfarenhet om föreliggande arbetsuppgifter inom verkets, i första hand själva vattenfallsstyrelsens olika grenar.

Den föreslagna indragningen av notariebefattningen å vattenfallsstyrelsens kameralbyrå och i samband härmed utbyte av registratorstjänsten å administrativa byrån mot en ny notariebefattning å förstnämnda byrå har utskottet ej velat motsätta sig. Utskottet har härvid ansett särskilt avseende böra fästas vid att, enligt vad utskottet inhämtat, vissa göromål, som för närvarande ankomma på administrativa byråns handläggning, skulle överflyttas till kameralbyrå för handläggning av blivande innehavaren av den nya notariebefattningen.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts proposition och avstyrkande av den i ämnet väckta motionen får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må

- a) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1930, att i 5 § 1 mom. avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall upptagas befattningen överingenjör vid statens vattenfallsverk med ett arvode av 17,000 kronor; att i den vid nämnda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola vid statens vattenfallsverk upptagas följande nya befattningar, nämligen:

i 15:e lönegraden: mätaretekniker,
» 10:e » : förste kontorist;

samt att ur berörda tjänsteförteckning skola vid statens vattenfallsverk utgå följande befattningar, nämligen:

ur 22:a lönegraden: kontorschef,
» 21:a » : registrator,
» 16:e » : mätaretekniker,
» 12:e » : schaktmästare;

b) fastställa antalet av följande befattningar vid statens vattenfallsverk från och med den 1 juli 1930 på sätt här angives, nämligen:

Befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av lövöningsreglementet:
överingenjör 1;

Befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlövningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

revisor 2
byråingenjör 1
direktörsassistent vid kraftverk 4
distriktsingenjör 6
förste byråingenjör 3
förste byrådirektör 3;

samt

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras;

II. att herr Lindhagens motion I:282 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 21 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 72.
